

TAJNÝ ROZKAZ

ODTAJNĚNÉ

MINISTRA VNITRA

Ročník 1954

V Praze dne 26. května 1954

Číslo 105

OBSAH: 108. Závažné nedostatky ve vyšetřovací práci součástí VB a opatření k jejich odstranění.

Závažné nedostatky ve vyšetřovací práci součástí VB a opatření k jejich odstranění

Kolegium ministerstva vnitra projednalo situaci ve vyšetřovací práci ve veřejné bezpečnosti a zjistilo, že vyšetřování materiálů v trestních věcech soudních a správních je prováděno bez dostatečných podkladů a je na nízké úrovni. Politická úroveň a odborná kvalifikace vyšetřovacích pracovníků VB neodpovídá požadavkům, které jsou v současné době na ně kladeny. Před zahájením vyšetřování se materiály nestudují, ale zpracovávají se mechanicky. Není prováděna stálá kontrola vyšetřovací práce se strany náčelníků a v důsledku toho je v mnoha případech zaváděno vyšetřování bezdůvodně. Výsledkem těchto nedostatků a nízké kvality vyšetřování je, že prokurátor vrací trestní oznámení k došetřování, nebo pro nedostatek důkazů trestní stíhání zastavuje. Kromě toho určitý počet případů předaných prokurátorem soudu soud neprojednává a ze stejných důvodů trestní řízení zastavuje a obviněného zprošťuje obžaloby, čímž se procento bezvýsledných trestních věcí ještě zvyšuje.

Zrušeno RMVč. 19/54 ze 21

Během tří čtvrtletí roku 1953 bylo v celostátním měřítku z celkového počtu trestních oznámení podaných orgány VB předáno prokurátory soudům jen 49 % a soudem bylo projednáno a odsouzeno již jen 34,42 %. Počet odsouzených ve srovnání s počtem osob, na které bylo učiněno trestní oznámení, vyvolává vážné znepokojení a ukazuje na úplnou nezodpovědnost vyšetřovacích pracovníků VB a jejich náčelníků. V jednotlivých krajích se vytvořil neudržitelný stav ve vyšetřovací práci. Na příklad: v kraji České Budějovice během měsíce dubna a května 1953 ze 103 trestních oznámení proti kulakům, předložených prokurátorovi, postoupil prokurátor soudu jen 38 trestních oznámení. U 58 kulaků trestní stíhání zastavil jako bezdůvodné a ostatní případy předal k potrestání okresnímu národnímu výboru podle trestního zákona správního. V kraji Brno bylo za tutéž dobu podáno prokurátorovi 269 trestních oznámení na malé a střední zemědělce, z nichž prokurátor postoupil soudu pouze 42 trestních oznámení a u ostatních 277 osob trestní stíhání zastavil.

X Via TRMVB č. 37/51.

Zákony a jiné předpisy jsou porušovány stále ještě někde při vyšetřování, ale také při provádění domovních a osobních prohlídek. Prohlídky jsou prováděny bez přítomnosti svědků, protokoly o provedení domovních prohlídek se nespisují na místě samém a seznamy zabavených věcí jsou sepisovány až ve služebních místnostech, což nevylučuje možnost zneužití se strany příslušníků veřejné bezpečnosti.

Velmi závažným porušením socialistické zákonitosti jsou případy používání nepřipustných vyšetřovacích metod a takové případy, kdy vyšetřování spáchaných trestných činů se protahuje delší dobu, zvláště ve věcech vazebních, které je nutno zpracovávat přednostně a bezodkladně. Tyto a jiné nedostatky, které jsou hrubým porušováním socialistické zákonitosti, jsou nejen důkazem nízké politické a odborné kvalifikace mnohých příslušníků VB a jejich náčelníků, ale také svědčí o nezájmu o docílení vysoké kvality vyšetřování a o nezodpovědném plnění uložených úkolů. Náčelníci součástí VB a vyšetřovací pracovníci plně nechápou závažnou věc, že svou špatnou práci a v důsledku toho nezákonným stíháním občanů je urážejí, zbavují práce a tím přivádějí je a jejich rodiny do těžkého materiálního postavení a vyvolávají vážné rozhořčení vůči našim příslušníkům.

Náčelníci vyšetřovacích součástí s výjimkou ojedinělých případů nevěnují pozornost všem těmto různorodým formám porušování socialistické zákonitosti a státní disciplíny, často nemají přehled o situaci na území svých krajů a okresů, smířují se s tímto stavem a nečiní rozhodná opatření k odstranění zjištěných nedostatků, netrestají příslušníky pro špatnou práci, ale naopak, pokládají to za přirozený zjev a necítí osobní zodpovědnost před stranou a vládou.

Tam, kde vyšetřovací pracovníci VB učinili trestní oznámení zcela zákonně a trestní stíhání bylo nesprávným postupem prokurátorů nebo soudů přerušeno, neprojeví vyšetřovací pracovníci VB dostatek zásadovosti, aby případ byl doveden až do konce a tím také dělali ústupky prokurátorům a soudům, čímž bezdůvodně zvýšili procento případů, které jsou vedeny jako nedostatečně zpracované veřejnou bezpečností.

Zhotovování zápisů o výpovědi a jiných dokumentů, se dosud provádí v několika vyhotoveních, což

není nařízeno žádným zákonem ani směrnicemi a působí zbytečné těžkosti vyšetřovacím pracovníkům tím, že jim to zabírá mnoho cenného času.

Evidence vyšetřovacích spisů jest v zanedbaném stavu a vyšetřování není zahajováno včas, ale podle potřeby. Tam, kde není zjevných znaků trestného činu, se materiály ukládají do skříně jako korespondence bez jakéhokoliv rozhodnutí a nejsou nikde evidovány jako vyšetřovací spisy.

Je pochopitelné, že za takového stavu vyšetřovací práce není možno v budoucnu docílit pořádku a celkového zlepšení.

Za účelem podstatného zlepšení vyšetřovací práce a přísného dodržování socialistické zákonnosti

na ř i z u j i:

V souladu s novou organizací součástí veřejné bezpečnosti vytvořit během třetího čtvrtletí 1954 na hlavní správě VB, krajských a městských správách VB, správě VB-Ž a oblastních železničních odborech VB, okresních odděleních VB a městských odborech VB vyšetřovací odbory, oddělení a skupiny a doplnit je vzdělanými a schopnými pracovníky. Za tím účelem přezkoumat osobní stavy na ostatních úsecích práce a převést odtud k vyšetřovací práci schopné pracovníky, mající zálibu v této práci, aby tak v nejbližších měsících byla zajištěna vysoká kvalita vyšetřování a dodržování zákonnosti.

Zařídít, aby vyšetřováním trestných činů po prvotním zpracování materiálu operativními pracovníky se výlučně zabývali vyšetřovací pracovníci tak, aby se operativa zcela mohla věnovat agenturní a operativní práci. Materiály pro vyšetřování musí ještě před zahájením vyšetřování osobně prostudovat náčelníci součástí VB nebo jejich zástupci, kteří rozhodnou, zda má být zahájeno vyšetřování, které musí schválit náčelník součástí a příslušný prokurátor.

Nezavádět vyšetřování případů nepatrného významu mechanicky, nýbrž po pečlivém prozkoumání materiálu těchto případů doporučit poškozenému, aby se obrátil na místní národní výbor, na jiné veřejné orgány nebo odborové organizace, které mohou rozhodnout tyto záležitosti, čímž se značně sníží počet případů, kdy vyšetřování bylo zavedeno bezdůvodně, a sníží se také počet případů, které končí bezvýsledně. Ve všech ostatních případech během 48 hodin rozhodnout buď o zavedení vyšetřovacího spisu a o jeho zaznamenání ve statisticko-evidenčním odboru, anebo v dohodě s příslušným prokurátorem rozhodnout o opuštění od vyšetřování. Případy, kdy bylo zahájeno vyšetřování proti neznámým pachatelům, nezasílat před uplynutím jednoho měsíce prokuratuře a za tuto dobu spolu s operativními pracovníky učinit veškerá nutná opatření ke zjištění a zadržení pachatelů.

Vyšetřovací práci organisovat tak, aby vyšetřování jakéhokoliv případu nepřesahovalo 30 dnů, jak nařizuje tajný rozkaz ministra vnitř. č. 183/53. Jen

ve zvlášť výjimečných případech, kdy se jedná o skupinu pachatelů, vyžádat si prodloužení lhůty prostřednictvím vyšetřovacího odboru hlavní správy VB, který po prověření rozhodne, zda vyšetřování má být ve lhůtě 30 dnů skončeno nebo zda se má podat ministru žádost o prodloužení lhůty. Žádosti o prodloužení lhůty je třeba podávat aspoň několik dní před ukončením lhůty 30 dnů. Vyšetřování ve vazebních věcech se musí provádět zvlášť urychleně.

Všechny písemnosti týkající se vyšetřování, vyhotovovat v jednom výtisku, kromě zápisu o zatčení, zadržení, zápisu o domovní prohlídce a trestního oznámení, které nutno pořizovat ve dvou výtiscích, je-li zahájeno vyšetřování na základě oznámených případů. Jeden z těchto výtisků se zakládá do vyšetřovacího spisu a posílá se prokurátorovi, druhý výtisk zůstává ve spise vyšetřovacího odboru pro kontrolu. Je-li vyšetřování případu zahájeno na podkladě agenturního nebo evidenčního spisu, vyhotovuje se třetí výtisk trestního oznámení a zasílá se pátracím odboru za účelem připojení k agenturnímu nebo evidenčnímu spisu.

Přísně dodržovat socialistickou zákonnost a brát obviněné do vazby jen v případech zákonných důvodů vazby.

Náčelníci součástí a náčelníci vyšetřovacích odborů, oddělení a skupin, musí každodenně prověřovat zákonnost držení zatčených (zadržených) osob ve vazbě a činit opatření k neprodlenému odstranění porušování socialistické zákonnosti a vinníky přísně trestat.

Domovní prohlídky provádět důkladně a vždy k nim přibírat svědky, o odnětých věcech ještě v bytě podezřelého vyhotovit zápis o prohlídce, podrobně popsat odněté věci s uvedením zvláštních znaků, kvality a hodnoty každé věci. Jeden výtisk zápisu o provedení domovní prohlídky a odnětí věci předat za přítomnosti svědků proti potvrzení majiteli věci a druhý výtisk založit do vyšetřovacího spisu jako podklad pro náhradu způsobené škody.

Vychovávat vyšetřovací pracovníky k vysoké odborné vyspělosti a slušnému jednání s obviněnými, svědky a poškozenými při výsleších. Nepřipouštět žádné hrubosti, ale dbát na to, aby vyšetřovací pracovníci se snažili docílit pravdivých výpovědí usvědčováním obviněných důkazy, získanými v průběhu vyšetřování.

Zakázat vyšetřovacím pracovníkům škrtat v zápisech o výpovědi a jiných písemnostech. Dbát na to, aby vyšetřovací pracovníci v případech, kde bude nutno provést opravu, učinili na konci spisu poznámku, podepsanou vyšetřovacím pracovníkem a vyšetřovaným.

Zavést přesnou evidenci vyšetřovacích spisů na všech součástech, při zahájení vyšetřování neprodleně zasílat statisticko-evidenčnímu odboru jeden výtisk kartičky vyšetřovacího spisu s podrobnými údaji a po shrnutí případu a získání všech údajů při zaslání

trestních oznámení prokurátorovi vyplnit podrobně druhý výtisk kartičky, který evidenční odbory po obdržení zakládají jako evidenční archivní materiál a první výtisk kartičky zničí. Pro evidenci ukončených případů, kromě kartičky, je ve vyšetřovacích odborech, odděleních a skupinách zaveden protokol, kam jsou zanášeny všechny případy v pořadí, v jakém bylo zahájeno jejich vyšetřování.

Vyšetřovací pracovníci musí pečlivě sledovat výsledky trestního řízení a kontrolovat, zda soudy zasílají včas veřejné bezpečnosti zprávy o vynesených rozsudcích.

Hlavní správa VB, krajské a městské správy VB, správa VB-Ž a oblastní železniční odbory VB musí poskytovat městským odborům a okresním oddělením VB a jim na roveň postaveným součastem každodenní pomoc ke zlepšení vyšetřovací práce, provádět se všemi příslušníky pravidelné semináře a týdenní zdokonalovací školení, zvat náčelníky vyšetřovacích součástí na hlavní správu VB, krajské správy VB a správu VB-Ž, aby podávali zprávy o své práci.

Nejsložitější případy z městských a okresních odborů a oddělení VB a jim na roveň postavených součástí přebírat na vyšetřovací odbory krajských správ VB, městských správ VB a oblastních železničních odborů, nebo vysílat na místa za účelem poskytnutí pomoci při vyšetřování zkušené vyšetřovatele.

Počínaje druhým čtvrtletím 1954 předkládat o výsledcích vyšetřovací práce na hlavní správu VB měsíční a čtvrtletní výkazy podle vzorů, stanovených tajným rozkazem ministra vnitra číslo 99 čl. 102 ze dne 20. května 1954 s podrobným rozбором stavu

práce a početním obsazením aparátu, kvalitě pracovníků, případech porušování zákonnosti a počtu nedostatečně vyšetřených případů a o učiněných opatřeních ke zlepšení vyšetřování. Náčelníci krajských a městských správ VB a správy VB-Ž stanoví pro podřízené útvary svoje vlastní lhůty k předkládání výkazů.

Zařídít, aby mezi příslušníky na úseku boje proti kriminálním trestním činům, boje proti rozkrádání a spekulaci a příslušných operativních a povolovacích odborů (oddělení) byl každodenní pracovní styk a takový systém práce, aby při zahájení vyšetřování na základě agenturních zpráv byl náčelník vyšetřovacího odboru informován o průběhu agenturních rozpracování. Nařízení o realizaci agenturního rozpracování musí podepisovat náčelník vyšetřovacího odboru spolu s náčelníkem operativního odboru, který řídil toto operativní rozpracování, protože za výsledky vyšetřovací práce nese zodpovědnost náčelník vyšetřovací součásti.

V průběhu vyšetřování případů jsou operativní pracovníci povinni využitím agentury, pomáhat objasňovat trestný čin a do hloubky odhalovat všechna spojení na případě zúčastněných osob a zase naopak vyšetřovací pracovníci musí provádět hloubkové průzkumné výsledky a objasňovat spojení pachatelů a dávat operativním pracovníkům potřebné údaje pro další operativní práci.

Tento rozkaz proškolit se všemi vyšetřovacími a operativními pracovníky.

Všechny dříve vydané rozkazy a nařízení o vyšetřovací práci, pokud tomuto rozkazu odporují, pozbývají platnosti.

Ministr vnitra

RUDOLF BARÁK v. r.

Obdrží: ministr vnitra

náměstci ministra vnitra

hlavní správa VB

krajské správy MV a správa MV Jáchymov

OŽO-VB a ŽO-VB

městské správy, odbory a oddělení VB

okresní oddělení MV.